

DECIZIE

14 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Ion Druță, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Continental-Francon-Aur”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Universalbank” Societate pe Acțiuni în proces de lichidare împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Continental-Francon-Aur” cu privire la rezilierea contractului de credit, încasarea datoriei și transmiterea bunurilor ipotecate în posesiunea băncii,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 06 octombrie 2016, prin care s-a respins cererea Societății cu Răspundere Limitată „Continental-Francon-Aur” privind scutirea parțială de la plata taxei de stat și s-a restituit apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Continental-Francon-Aur”,

c o n s t a ț ă :

La 24 februarie 2012, BC „Universalbank” SA în proces de lichidare s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Continental-Francon-Aur” cu privire la rezilierea contractului de credit, încasarea datoriei și transmiterea bunurilor ipotecate în posesiunea băncii.

În motivarea acțiunii BC „Universalbank” SA în proces de lichidare a invocat că, în conformitate cu contractul de credit nr. 3327210-LJ din 27 decembrie 2010, SRL „Continental-Francon-Aur” a primit de la reclamantă un credit în sumă de 14 000 000 lei, cu termenul de rambursare finală la 27 decembrie 2020.

Afirmă că, potrivit condițiilor contractului nominalizat, debitorul și-a asumat responsabilitatea de a rambursa suma creditului primit la expirarea termenului contractului de credit, precum și achitarea dobânzii calculate pentru utilizarea creditului și alte plăți aferente creditului.

Susține că, întru garantarea rambursării în termen a creditului acordat, SRL „Continental-Francon-Aur” a ipotecat la bancă conform contractului de ipotecă nr. 13006 din 28 decembrie 2010, autentificat de către notarul Evghenii Berghîi, terenul pentru construcții cu nr. cadastral 0100211.555, cu suprafața totală de 0,0303 ha și construcția de turism amplasată pe acest teren cu nr. cadastral

0100211.555.01, cu suprafața totală de 125,0 m.p., situate în mun. Chișinău, str. Frumoasa 64, evaluate la suma de 14 106 330,00 lei și mijloacele bănești intrate în conturile debitorului care urmau a fi încasate de creditor în conformitate cu contractul de mandat nr. 3327210-M-1 din 27 decembrie 2010.

Deoarece debitorul nu a executat la timp obligația de plată a creditului, dobânzilor, penalităților și comisionului, la 05 decembrie 2011, s-a acumulat o datorie totală aferentă în sumă de 13 444 934,06 lei, dintre care suma creditului 13 137 044,78 lei, suma dobânzii neachitate 222 423,85 lei, penalitatea calculată în sumă de 3 588,10 lei, comision trimestrial în sumă de 11 877,33 lei și comisionul pentru eliberarea creditului de 70 000 lei, motiv pentru care la 06 decembrie 2011, reclamanta a expediat în adresa debitorului și debitorului ipotecar notificarea nr. 01-6420, solicitând achitarea benevolă a datoriilor restante formate, indicând că, în cazul nesatisfacerii cerințelor înaintate, își va exercita dreptul de ipotecă.

Cu toate că notificarea a fost recepționată, cerințele băncii nu au fost satisfăcute în termenul solicitat, precum și la momentul depunerii cererii de chemare în judecată.

Drept consecință, reclamanta la 16 ianuarie 2012 a înregistrat preavizul în Registrul bunurilor imobile al ÎS „Cadastru”.

Solicită reclamanta BC „Universalbank” SA în proces de lichidare, încasarea din contul SRL „Continental-Francon-Aur” în beneficiul său a datoriei în sumă de 13 444 934,06 din contul bunurilor ipotecate și anume, terenul pentru construcții cu nr. cadastral 0100211.555 cu suprafața totală de 0,0303 ha și construcția de turism cu nr. cadastral 0100211.555.01 cu suprafața totală de 125 m.p., situate pe str. Frumoasa, 64 mun. Chișinău, cu evacuarea SRL „Continental-Francon-Aur” și a altor persoane din bunul ipotecat, inclusiv bunurile ce le aparțin.

La 11 aprilie 2013 reclamanta BC „Universalbank” SA în proces de lichidare a depus o cerere de modificare a cerințelor, în care a invocat că, în legătură cu faptul că SRL „Continental-Francon-Aur” nu a executat la timp obligația de plată a creditului, dobânzilor, penalităților și comisionului, la 11 aprilie 2013, datoria totală aferentă creditului constituie suma de 17 256 944,82 lei inclusiv: suma creditului - 13 137 044,78 lei, suma dobânzii neachitate - 3 536 558,32 lei, penalitatea calculată - 412 924,31 lei și comisionul trimestrial și comisionul pentru eliberarea creditului - 170 417,41 lei, motiv pentru care solicită încasarea din contul pârâtei în scopul lichidării datoriei în baza contractului de credit în sumă de 17 256 944,82 lei și transmiterea în posesiune spre vânzare a bunurilor care au fost gajate pentru stingerea parțială a datoriilor cu evacuarea pârâtei și a altor persoane din bunul ipotecat, precum și a bunurilor ce le aparțin.

În cadrul dezbaterilor judiciare, reclamanta și-a concretizat cerințele înaintate invocând că, la 25 octombrie 2013, suma datoriei SRL „Continental-Francon-Aur” la contractul de credit nr. 3327210-LJ din 27 decembrie 2010 constituie suma de 18 852 971,97 lei, motiv pentru care reclamanta BC „Universalbank” SA în proces de lichidare solicită rezilierea contractului de credit nr. 3327210-LJ din 27 decembrie 2010 încheiat cu SRL „Continental-Francon-Aur”, încasarea din contul pârâtei în scopul lichidării datoriei în baza contractului de credit, suma de 18 852 971,97 lei și transmiterea în posesiune spre vânzare a

bunurilor care au fost gajate pentru stingerea parțială a datoriilor cu evacuarea pârâtei și a altor persoane din bunul ipotecat, precum și a bunurilor ce le aparțin cu drept de proprietate.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 octombrie 2013, acțiunea a fost admisă, fiind reziliat contractul de credit nr. 3327210-LJ din 27 decembrie 2010, fiind dispusă încasarea de la SRL „Continental-Francon-Aur” în beneficiul BC „Universalbank” SA în proces de lichidare datorita în sumă de 18 852 972,97 lei, cu transmiterea în posesia BC „Universalbank” SA în proces de lichidare pentru vânzare în condițiile legii și stingerii parțiale a datoriei și plăților aferente creditului, a bunurilor proprietate a debitorului ipotecar SRL „Continental-Francon-Aur”, ipotecate în folosul băncii conform contractului de ipotecă nr. 13006 din 28 decembrie 2010 și anume, terenul pentru construcții cu nr. cadastral 0100211.555 cu suprafața totală de 0,0303 ha și construcția de turism cu nr. cadastral 0100211.555.01 cu suprafața totală de 125 m.p., situate pe str. Frumoasa, 64, mun. Chișinău, cu evacuarea SRL „Continental-Francon-Aur” și a altor persoane din bunul ipotecat, inclusiv din bunurile ce le aparțin, fără acordarea altui spațiu locativ. Totodată, a fost încasat de la SRL „Continental-Francon-Aur” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 50 000 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 septembrie 2014, a fost admis apelul declarat de către SRL „Continental-Francon-Aur”, casată hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 octombrie 2013, pricina fiind remisă la rejudecare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

În cadrul dezbaterilor judiciare, reclamanta și-a concretizat cerințele înaintate invocând că, suma datoriei SRL „Continental-Francon-Aur” la contractul de credit nr. 3327210-LJ din 27 decembrie 2010 constituie suma de 24491732,32 lei, motiv pentru care reclamanta BC „Universalbank” SA în proces de lichidare solicită rezilierea contractului de credit nr. 3327210-LJ din 27 decembrie 2010 încheiat cu SRL „Continental-Francon-Aur”, încasarea din contul pârâtei în scopul lichidării datoriei în baza contractului de credit suma de 24 491 732,32 lei și transmiterea în posesiune spre vânzare a bunurilor care au fost gajate pentru stingerea parțială a datoriilor cu evacuarea pârâtei și a altor persoane din bunul ipotecat, precum și a bunurilor ce le aparțin cu drept de proprietate.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 24 februarie 2016, acțiunea depusă de către BC „Universalbank” SA în proces de lichidare a fost admisă integral, fiind reziliat contractul de credit nr. 3327210-LJ din 27 decembrie 2010, fiind dispusă încasarea de la SRL „Continental-Francon-Aur” în beneficiul BC „Universalbank” SA în proces de lichidare datorita în sumă de 24 491 732,32 lei cu transmiterea în posesia BC „Universalbank” SA în proces de lichidare pentru vânzare în condițiile legii și stingerii parțiale a datoriei și plăților aferente creditului a bunurilor, proprietate a debitorului ipotecar SRL „Continental-Francon-Aur”, ipotecate în folosul băncii conform contractului de ipotecă nr. 13006 din 28 decembrie 2010 și anume, terenul pentru construcții cu nr. cadastral 0100211.555 cu suprafața totală de 0,0303 ha și construcția de turism cu nr. cadastral 0100211.555.01 cu suprafața totală de 125 m.p., situate pe str. Frumoasa, 64, mun. Chișinău, cu evacuarea SRL „Continental-Francon-Aur” și a altor persoane din

bunurile ipotecate, inclusiv din bunurile ce le aparțin, fără acordarea altui spațiu locativ. Totodată, a fost încasat de la SRL „Continental-Francon-Aur” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 50 000 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea enunțată, la 24 martie 2016, SRL „Continental-Francon-Aur” a declarat apel nemotivat, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe cu remiterea cauzei la rejudecare, concomitent solicitând și scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016, a fost respinsă cererea apelantei SRL „Continental-Francon-Aur” privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului și nu s-a dat curs cererii de apel depusă de către apelanta SRL „Continental-Francon-Aur”, pe motiv că, nu a fost prezentată dovada achitării taxei de stat pentru depunerea apelului în sumă de 37 500 lei, apelantei fiindu-i fixat termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii, pentru a lichida neajunsul menționat.

Invocând ilegalitatea acestei încheieri, la 01 iulie 2016, SRL „Continental-Francon-Aur” prin intermediul reprezentantului, avocatul Vitalie Caldîba a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii recurate, cu pronunțarea unei decizii sub formă de încheiere, prin care demersul privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel să fie admis în sensul declarat.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 27 iulie 2016 s-a respins recursul declarat de SRL „Continental-Francon-Aur” și s-a menținut încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016.

La 06 octombrie 2016 SRL „Continental-Francon-Aur” a prezentat instanței de apel dovada achitării taxei de stat în mărime de 2 000 lei, și a solicitat scutirea parțială de la achitarea taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 06 octombrie 2016 s-a respins cererea SRL „Continental-Francon-Aur” privind scutirea parțială de la achitarea taxei de stat și s-a restituit cererea de apel declarată de SRL „Continental-Francon-Aur”.

În motivarea cererii de recurs, a invocat dezacordul cu încheierea contestată, considerând-o ilegală și neîntemeiată pe motiv că, a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, deoarece actele cauzei confirmă starea precară a recurenteii SRL „Continental-Francon-Aur”, ce ar fi suficient pentru a considera că la moment aceasta este în imposibilitatea de a achita taxa de stat pentru depunerea cererii de apel.

Pe cale de consecință, a menționat că, instanța de apel urma să țină cont de normele de drept naționale, cât și de practica CEDO, în vederea neîngrădirii dreptului privind accesul liber la justiție, fapt ce în prezenta speță nu se atestă.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea parțială a încheierii contestate din motivele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Așadar, din conținutul recursului declarat de SRL „Continental-Francon-Aur” rezultă că, recurenta nu este de acord cu încheierea Curții de Apel Chișinău din 06 octombrie 2016, prin care a fost respinsă cererea apelantei SRL „Continental-Francon-Aur” privind scutirea parțială de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului și s-a restituit cererea de apel depusă de SRL „Continental-Francon-Aur”, pe motiv că, nu a lichidat neajunsurile menționate în încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2016.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, concluzia instanței de apel expusă în acest sens este justă.

Or, în conformitate cu art. 364 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Conform prevederilor art. 368 Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale. Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată cu recurs.

În conformitate cu art. 83 Cod de procedură civilă, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documentele din dosar.

În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

Conform art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, taxa de stat pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești constituie 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau alte cereri, iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial - 75% din taxa calculată din suma contestată.

Articolul 4 alin. (1) din aceeași Lege, cu modificările și completările ulterioare, expres prevede că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Aceași concluzie derivă și din prevederile art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă, care stabilește cazurile de scutire de la plata taxei de stat, inclusiv în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens.

În interpretarea corectă a normei enunțate, instanța de recurs relevă că, scutirea de la plata taxei de stat, prin prisma art. 85 alin. (4) CPC, este un drept al instanței de judecată, dictat de capacitatea reală a justițiabilului de a achita taxa de stat calculată conform Legii taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992,

capacitate care urmează a fi apreciată de către instanță și care urmează a fi nemijlocit reflectată de probele anexate la dosar în acest sens.

Colegiul atestă faptul că, la materialele dosarului, întru argumentarea temeiniciei cererii de scutire de la plata taxei de stat au fost anexate soldul de pe contul curent al contribuabilului SRL „Continental-Francon-Aur”, la 18 aprilie 2016), situația financiară pentru perioada anului 2015, bilanțul apelantei la 31 decembrie 2015) și situația de profit și pierdere la 31 decembrie 2015), însă aceste circumstanțe nu pot constitui drept temei pentru admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel și admiterea demersului privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, în situația în care, recurenta SRL „Continental-Francon-Aur” nu a prezentat probe concludente ce ar demonstra lipsa surselor financiare din activitatea de întreprinzător, precum și lipsa oricăror bunuri mobile sau imobile, respectiv, instanței nu au fost prezentate probe incontestabile ce ar demonstra situația financiară precară a întreprinderii, care ar servi drept temei pentru scutirea de la plata taxei de stat.

Or, reieșind din prevederile art. 85 și art. 118 CPC, instanței de judecată urma să se prezinte o informație deplină de la organul fiscal cu privire la deținerea tuturor conturilor.

La fel, instanței urma ca să-i fi fost administrate probe care ar evidenția lipsa surselor financiare, deținerea sau nu în proprietate a cărorva bunuri mobile sau imobile, beneficiile realizate sau pierderile suportate de societate în ultima perioadă, valoarea acțiunii și alți indici, care urmau să confirme imposibilitatea achitării taxei de stat, însă, aceasta a evitat să probeze acele circumstanțe care fac imposibilă achitarea taxei de stat pentru depunerea apelului.

Prin urmare, Colegiul consideră că, instanța de apel în mod just a respins cererea SRL „Continental-Francon-Aur” de scutire parțială de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului, or, după cum s-a invocat supra, recurenta nu a prezentat probe incontestabile ce ar demonstra situația financiară precară, care ar servi drept temei pentru scutirea sa de la plata taxei de stat, cu atât mai mult că, deși se invocă starea materială precară a societății, ultima dispune de un avocat, serviciile căruia sunt achitate.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră că încheierea recurată este adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanței la acea fază a procesului.

Colegiul notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

De altfel, instanța europeană a relatat în practica judiciară constantă că, dreptul la o instanță nu este absolut.

În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că, interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unei restricții de natură financiară în accesul unei persoane la o instanță (Tolstoy –Miloslavsky vs. Regatul Unit), dar această restricție se impune a

fi una justificată, generată de situația celui ce recurge la calea de atac, dar și conformă normelor care guvernează accesul la justiție.

Luând în considerație cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, argumentele invocate în recurs sunt neîntemeiate, fapt pentru care recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către societatea cu răspundere limitată „Continental - Francon - Aur” prin intermediul reprezentantului, avocatul Vitalie Caldîba.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 06 octombrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de banca comercială „Universalbank” societate pe acțiuni în proces de lichidare împotriva societății cu răspundere limitată „Continental - Francon - Aur” privind rezilierea contractului de credit, încasarea datoriei și transmiterea bunurilor ipotecate în posesiunea băncii.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Ion Druță

Galina Stratulat